

ralem perfectiorem, se magis ad eas disposuerunt.

Ad 3. confir. Resp. nos non negare, quod Deus possit inaequaliter dispositis aequalem gratiam conferre, vel vicissim: neque etiam negare, quod id aliquando extraordinarie faciat: sed tantum negare, quod id ordinarie fiat: quanquam etiam gratis fingatur, quod Deus id aliquando extraordinarie faciat: sicut gratis fingeretur, quod Deus aliquando extraordinarie alicui etiam minus disposito plus conferat gratia, quam alteri magis disposito. Dein SS. Patres negant, inaequalem gratiam conferri ex opere operato, etiam quando minilli sunt inaequales, modo subiecta sint aequalia, vel aequaliter disposita: ergo multo magis negant, conferri inaequalem gratiam, si omnia prorsus sint aequalia.

334. Ob. 2. Si duo aequaliter dispositi accedant ad baptismum, vel confessionem, ita tamen, ut unus habeat mille peccata, alter tantum decem, uterque liberatur ab omnibus: ergo, qui habet plura peccata, plus accipit gratia. Confir. 1. Sacramenta conferunt aequaliter dispositis gratias actuales inaequales: ergo etiam inaequalem gratiam sanctificantem. Confir. 2. Baptismus aliquando confert etiam salutem corporis: ergo confert aliquando aequaliter dispositis inaequalem effectum: ergo etiam potest conferre inaequalem gratiam. Resp. neg. conseq. Quilibet minimus gradus gratiae sanctificantis est impossibilis cum omni peccato, & omnia excludit, adeoque non requiritur maior gratia ad plura peccata delenda.

Ad 1. confir. om. antec. neg. conseq. Tridentinum citatum n. 320. loquitur de gratia sanctificante, non de gratia actualibus: unde, quicquid de his sit, manet de illa firmum, quod conferatur juxta mensuram dispositionis. Dein gratiae actuales dantur, ut diximus, primum suo tempore, & quidem sub conditione, si interim non amittatur gratia sanctificans: potest ergo accidere, ut unus, quia perdidit gratiam sanctificantem, postea actuales gratias non recipiat: alius autem, quia gratiam sanctificantem conservavit, eas accipiat. Rursum, licet Deus infallibiliter conferat aliquas gratias actuales intuitu sacramenti, tamen non omnes, quas Deus confert intuitu sacramenti, sunt effectus infallibiliter promissus, sicut gratia sanctificans: sed habent se, sicut fructus imperatoris Missae. Ad 2. confir. neg. ultimam conseq. Sanctitas corporis est tantum effectus, ad quem baptismus per se non est institutus, & est effectus extraordinarius: nos autem loquimur de effectu, ad quem baptismus per se est institutus, & qui regulariter, ac ordinarie contingit in hac providentia.

335. Ob. 3. Parvuli occupant sedes rebellium Angelorum: sed iste, saltem plures, sunt inaequales: ergo parvuli habent sedes inaequales, adeoque etiam gloriam inaequalem, & consequenter gratiam quoque inaequalem: atqui parvuli non habent inae-

qualem dispositionem: ergo. Confir. Probabile est, animas humanas esse specie diversas: ergo, sicut Angeli, ob diversitatem specificam naturae, habent inaequalem gratiam, ita etiam inaequalem gratiam habebunt animae humanae, sive homines. Resp. dist. ma. Parvuli occupant sedes illas quoad substantiam, conc. ma. quoad sublimitatem diversam, neg. ma. & om. mi. neg. conseq. De adultis tamen, quorum plures occupantur sunt sedes diversas, etiam quoad sublimitatem diversam, dicendum est, quod ipsi debeant prius habere diversam gratiam, vel ratione diversae dispositionis ex sacramentis, vel ratione diversi meriti ex opere operantis.

Ad confir. om. antec. neg. conseq. vel suppositum. Angeli non habuerunt diversam gratiam ratione naturae, in hoc sensu, quati perfectio major natura fuerit immediata ratio conferendi plus gratiae: sed tantum in hoc sensu, quod illa perfectio fuerit occasio perfectionis dispositionis, quam habuerunt Angeli perfectiores: eoquod gratiae actuali intensius cooperati fuerint, & propterea acceperint plus etiam gratia: sic enim docet Angelicus 1. p. q. 62. a. 6. in corp. ubi agit de eo, an Angeli perfectiores plus receperint gratia, & respondet affirmative, sed ejus rei rationem refundit in perfectiorem dispositionem, aens: *Ratiocabile est, quod Angeli, qui meliorem naturam habuerunt, etiam fortius, & efficacius, ad Deum, sint conversi. Hoc autem etiam in hominibus contingit: quia secundum intentionem conversionis in Deum datur major gratia, & gloria: unde videtur, quod Angeli, qui habuerunt meliorem naturam, habuerunt plus de gratia, & gloria.*

336. Ob. 4. contra 3. conclusionem. Ministri sacramentorum, vel parentes, possunt parvulis impetrare plus gratiae in baptismo: ergo aequaliter dispositi recipiunt gratiam inaequalem. antec. prob. videtur esse sensus iste communis fidelium: nam felices se existimant, si sacramenta recipiant a ministris sanctis: ergo. Resp. dist. antec. Ministri possunt impetrare plus gratiae habitualis, aut sanctificantis, & quidem, ut ea detur ex opere operato, neg. antec. plus gratiae actualis, conc. antec. & neg. conseq. Possunt quidem parentes, vel ministri impetrare parvulis gratias actuales internas, non quidem jam tunc ipsis dandas, sed dandas postea, quando erunt capaces illustrationum: possunt etiam alia beneficia corporalia pro tunc ipsis impetrare, e. g. longiorem vitam.

At vero parentes, vel ministri non possunt impetrare, ut parvulis detur gratia habitualis, neque ex opere operato, neque ex opere operantis: imo nec possunt eam gratiam immediate impetrare adultis: certe non possunt eam nostris precibus impetrare amentibus, vel dormientibus. Sic in tract. de incarnat. quando quaeritur, an una creatura possit alteri mereri de condigno remissionem peccati, seu gratiam ejus remissi-

vau.

vam, communiter responderetur negative, ut nos quoque respondimus in *tract. n. 319. & seq.* & praesertim id negatur de hac providentia, in qua ex ordinatione Divina condignitas meriti hominis iusti tota impenditur in promerenda sibi ipsi gratia, & gloria propria. Licet autem admittatur, quod quis possit alteri de congruo mereri gratiam, e. g. conversionem peccatori, per hoc tamen tantum admittitur, quod quis possit alteri de congruo mereri gratiam habitualemente, merendo scilicet ei gratias actuales, quibus alter adjutus se disponat ad recipiendam gratiam habitualemente, seu sanctificantem.

337. Hinc etiam S. Paulus 1. Cor. 1. v. 13. reprehendit Christianos illos, qui gloriabantur, se à ministro perfectiore fuisse baptizatos, vel convertos, aens: *Nunquid Paulus crucifixus est pro vobis, aut in nomine Pauli baptizati estis?* Idem docet S. Augustinus citatus n. 325. atque alii SS. Patres, apud Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 7. sec. 5. 6. *Disco secundo, item S. Thomas 3. p. q. 64. a. 1. ad 2. his verbis: Effectus sacramenti non datur melior per meliorem ministrum: aliquid tamen annexum impetrari potest recipienti sacramentum per devotionem ministri: per quod annexum S. Doctor intelligit gratias actuales, vel aliquid aliud simile. Ad prob. neg. antec. Sensus communis fidelium non est, quod ratione melioris ministri recipiatur plus gratiae habitualis, sed tantum plus gratiae actualis: & ob hanc felices se reputant, ratione ministrorum sanctorum.*

338. Ob. 5. contra 4. conclusionem. Si datur gratia major, ratione dispositionis majoris, non datur ea gratia major ex opere operato, sed tantum ex opere operantis: ergo. Confir. Sacramenta non conferunt gratiam, nisi quam significant: sed sacramenta ejusdem speciei non significant gratiam inaequalem: ergo neque conferunt inaequalem. Resp. dist. ant. si datur gratia major ratione dispositionis, praecise, quia haec meritoria est, non datur ex opere operato, conc. ant. si datur major ob aliam causam, & quidem per virtutem sacramenti, neg. ant. & conseq. Sic, e. g. contritionis, vel etiam attritionis, cum qua homo, jam ante constitutus in gratia, accedit ad sacramentum poenitentiae, duplex respondet gratia: una, quia est actus bonus, cui tanquam merito operantis respondet merces: altera, quia est pars sacramenti, cui responder gratia, ultra meritum operantis, & intuitu sacramenti.

339. Sic etiam alteri dispositioni sacramentali potest correspondere aliqua gratia ex opere operantis, si illa dispositio est meritoria: & ulterius correspondere illi adhuc alia gratia, tanquam dispositioni ad sacramentum, vi sacramenti ex opere operato. Sic quoque alicui operi pio potest respondere sua satisfactio, hoc est, vis satisfactiva, seu ablatio, aut deletio poenae pro reatu temporalis: quia opus pium est ex opere operantis: & potest respondere adhuc alia satisfactio: quia est opus, à Pontifice

donatum indulgentia plenaria. Ad confir. neg. mi. Sacramenta non sunt tantum signa speculativa, sed practica, & significant ut causae: atqui causae significant perfectiorem effectum in subiecto magis disposito: quia ex ipsa natura causarum ducimur in cognitionem, quod ipsae perfectius operentur, quando inveniunt subiectum magis aptum: ergo.

QUESTIO II.

De Charactere Sacramentali.

ARTICULUS I.

Quid sit Character, & à quibus Sacramentis imprimatur.

340. **D**ICO Character sacramentalis est signum aliquod spirituale, & indelebile, anime impressum: & imprimitur à solis his tribus sacramentis, scilicet baptismi, confirmationis, & ordine. ita Concilium Florentinum in decreto Eugenij his verbis: *Inter haec sacramenta tria sunt, baptismus, confirmatio, & ordo, qua characterem, id est, spirituale quoddam signum à ceteris distinctivum imprimunt, in anima indelebile: unde in eadem persona non reiterantur. Reliqua vero quatuor characterem non imprimunt, & reiterationem admittunt. Idem docet Tridentinum sess. 7. can. 9. de sacram. ita definitis: Si quis dixerit, in tribus sacramentis, baptismi, scilicet, confirmationis, & ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale, & indelebile, unde ea iterari non possunt: anathema sit.*

341. Habet etiam character hic fundamentum in Scripturis, praesertim adjuncta explicatione Patrum, & Ecclesiae, juxta quam S. Scripturae sunt interpretandae. S. Paulus 2. Cor. 1. v. 21. & 22. dicit: *Qui unxit nos DEUS: qui & signavit nos, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris. Unctio ista fit per gratiam, quae velut oleum sanat, & membra corroborat: signatio fit per characterem, qui passim à Patribus vocatur signum, & sigillum, pignus spiritus &c. Nec potest per signationem intelligi sacramentum externum, quo obliquantur promissiones: quia, sicut Apostolus loquitur de unctio interna, ita etiam censendus est loqui de signatione interna, cordis, non corporis. Neque etiam dicit, signari promissiones, sed signari nos. Iterum idem Apostolus ad Ephes. 1. v. 13. dicit: *In quo & credentes signati estis spiritu promissionis Sancto, qui est pignus hereditatis. Illud credentes in Graeco textu significat idem, ac, qui credidistis: ergo signatio ista fit post fidem, scilicet per baptismum, qui datur, saltem adultis (ad quos ibi loquitur S. Paulus) post fidem: similia habentur ad Ephes. 4.**

342. Ex SS. Patribus characterem adstruunt S. Cyrillus Hierosolymitanus in pra-

fati

Sac. catecheson sub finem, ubi vocat baptismum signaculum sanctum, & indelebile, & catechesi 16. ait: Hic Spiritus Sanctus ad hodiernam usque diem obsequat animas in baptismo. Similia habent SS. Basilius, Ambrosius, Chrysostomus, Epiphanius, apud Belarminum tom. 3. contro. 1. de sacram. in genere. l. 2. c. 21. S. Augustinus autem l. 6. de baptismo contra Donatistas c. 1. ait: Satis eluxit pastoribus Ecclesie Catholica, toto orbe diffusa, per quos postea plenarij Concilij auctoritate originalis consuetudo firmata est, etiam ovem, que foris errabat, & Dominicum characterem, a fallacibus depradatoribus suis, foris acceperat, venientem ad Christiana unitatis salutem, ab errore corrigi, a captivitate liberari, a vulnere sanari, characterem tamen Dominicum in ea agnosci potius, quam improbari. & l. 2. contra epist. Parmeniani c. 13. sub medium, comparans characterem cum impressa aliqua nota, seu characterem in corpore militis, ait: An forte minus habeant sacramenta Christiana, quam corporalis hac nota; cum videamus, nec Apostatas cavere baptismo, quibus utique per penitentiam redeuntibus non restituitur, & i-deo amitti non posse iudicatur?

343. Quod autem hæc tria sacramenta supra dicta imprimant characterem, & non alia, potissima ratio est voluntas Christi Domini, ita instituentis, quæ nobis manifestata est in Concilijs Florentino, & Tridentino, citatis. n. 320. Congruentiam aliquam Theologi addunt: scilicet, ut in republica civili solent famuli, milites, & duces, certis signis, vel vestibus discerni, ita etiam in republica sacra: atqui per baptismum reddimur famuli Christi: per confirmationem milites, ad defendendam publicè fidem: per ordinem duces, ad gubernandos fideles: ergo conveniens fuit, ut ista sacramenta imprimerent characterem. Econtra, sicut in republica civili, convivæ non distinguuntur certis signis, nec conjuges, nec absoluti in iudicio, nec ægroti, vel convalescentes: ita congruenter etiam per reliqua sacramenta, quæ his suo modo respondent, non imprimatur character. Potuisset tamen utique, si voluisset, Christus aliter hæc de re statuere.

344. Dico 2. Character iste non est ens morale, vel relatio rationis, tantum tribuens denominationem extrinsecam subiecto: vel duntaxat ens modale: sed est qualitas physica spiritualis, recepta in anima. ita communis. Prob. 1. p. conclus. Ens purè morale, vel relatio rationis, tantum tribuens denominationem extrinsecam subiecto, non dicitur imprimi subiecto; nec enim, nisi per jocum dicitur doctoratus imprimi doctori: sed character dicitur imprimi (ita enim loquuntur Concilia citata n. 342.) ergo

Confirmatur efficaciter 1. Tridentinum voluit asserere characterem, quem negabant hæretici: atqui istum negabant, denominationem aliquam moralem, vel relatio-

nem rationis, tribui e. g. a baptismo: neque negabant, quod semel baptizatus non possit perdere denominationem extrinsecam baptizati: sed negabant tribui denominationem aliquam physicam, & qualitatem intrinsecè receptam: ergo contra eos Tridentinum voluit asserere characterem physicum. Confr. 2. SS. Patres comparant signum impressum spirituale in baptismo cum signo corporali impresso in circumcissione, quod fuit physicum: nec est disparitatem in uno, ac altero signo: ergo. Quare sententia opposita Durandi, aut omnino non, aut vix amplius potest defendi.

345. Probatur jam 2. p. conclus. sive, quod character sacramentalis non sit entitas modalis. Character non est mera actualis indispensabilis determinatio rei alicuius indifferenter ad aliquam denominationem: sed est specialis ornatus, vel signum animæ, per se specialiter discernens Dei famulos, domesticos, milites, & duces Ecclesie: in super character est supernaturaliter separabilis à suo subiecto, & independentem ab eo conservabilis; nec enim in tali conservatione characteris ulla implicitantia ostendi potest: ergo non est modus. Ex quo facile inferitur 3. p. conclus. sive, quod character sit qualitas physica absoluta. Quod autem sit spiritualis, probatur exinde, quod naturaliter exigit recipi in anima spirituali, nec possit recipi in materia. Recipitur autem immediate in anima, sicut juxta communem nostrorum sententiam, quæ potentias animæ non admittit ab ea distinctas.

346. Dico 3. Effectus formalis, seu officium, proprium characteris, probabiliter est esse signum, animæ impressum, indicativum certæ potestatis ad specialem cultum Dei. Probatur. Character baptismi dat homini potestatem passivam ad recipiendam reliqua sacramenta; nam ista recipiuntur invalide à non baptizato. Character confirmationis dat homini potestatem passivam ad recipiendam decenter aliqua sacramenta, e. g. sacramentum ordinis; quia non confirmatus non potest licitè ordinari: & insuper dat potestatem activam, ad proficendam fidem. Character ordinis dat potestatem activam, ad administranda alia sacramenta: ergo character est tale signum.

Potestas autem, per characterem collata, non est physica; quia character nec physicè agit, nec physicè aliquid sustentat: nec producit physicè gratiam habitualem, aut actualem, nec eam in se recipit; quia gratia habitualis, utpote prima radix, & quasi natura in ordine superno, non potest produci naturaliter, nisi à Deo: gratia actualis autem, cum sint actus intellectus, & voluntatis, producuntur, tum à Deo, tum ab anima. Quare potestas, per characterem collata, est tantum potestas moralis; quia est quoddam jus intrinsecum, ad exigendam gratiam, & auxilia proportionata ad finem sacramenti, e. g. in confirmatione, ad propugnandam fidem. Per characterem insuper fideles con-

figu-

figurantur Christo; quia ista potestas, collata per characterem, est derivata à Christo, & est quasi participatio potestatis Christi, qui est summus sacerdos, habens omnem potestatem in sacramentis: ideoque habentes characterem sunt ei similiores, quam alii eum non habentes.

347. Non tamen etiam animæ Christi Domini fuit impressus character, ut est communis cum S. Thoma. 3. p. q. 63. a. 5. in corp. quia Christus habuit plenam sacerdotii potestatem, tamque authoritativam: fideles autem habent tantum eius potestatis participationem, & potestatem tantum ministerialem, cujus signum est character. Secundò. Signari perinet ad servos, & oves, milites, & duces inferiores: non ad dominum, & pastorem, & imperatorem supremum, qualis est Christus. Tertio. Christus habet unionem hypostaticam, tanquam characterem Divinum, adeoque non eget characteribus imperfectioribus. Quarto. Christus ut Deus est causa principalis sacramentorum: ut homo est causa instrumentalis conjuncta: ergo non indiget characterem, utvi huius Deus ex pacto cum ipso concurrat ad effectus sacramentalis.

348. Dico 4. Character hic est indelebilis. Ita definit Tridentinum, & ex hac indelebitate infert, sacramenta tria reiterari non posse: & hæc definitio est solidissima probatio. Addi potest, quod character non deficiat ex defectu causæ efficientis, quæ est Deus: nec ex defectu causæ materialis, quæ est anima immortalis: nec ex defectu finis; quia semper est signum potestatis aliquando collatæ: nec ob contrarium; quia nullum habet; cum stare possit etiam cum gravissimis peccatis. Quare manet quoque in animabus separatis, etiam in damnatis, licet sit qualitas supernaturalis; quia nec minuit culpam, nec poenam; neque etiam est principium elicitive actus supernaturalis, sicut est habitus fidei, qui non manet in damnatis ex eo capite; quia in ipsis actum nullum amplius possit elicere, adeoque careret suo fine.

349. Unde character sacramentalis ex nullo capite repugnat statui damnatorum, manetque ad eorum ignominiam; licet enim damnati spoliuntur aliis bonis supernaturalibus, non tamen spoliantur iis, quæ cedunt in majorem eorum confusionem. Nec insolitum est, ut, quod alicui pro aliquibus circumstantiis est ornatus, pro aliis sit dedecus: sic e. g. est ornatus, si quis sit consiliarius intimus, vel secretarius principis, & ferat insignia ejus officii: at, si postea deprehendatur infidelis, & suspendatur, hæc ipsa insignia cedunt in ejus ignominiam. Quamvis autem character à damnatis non cognoscatur intuitivè, cognoscitur tamen sufficienter abstractivè, & discernitur, sicut Christianus à non christiano. Intuitivè autem cognoscitur character à Beatis, qui eo moventur ad nobis succurrendum: & licet possint Beati aliter cognoscere, & distinguere baptizatos à non baptizatis, e. g. per re-

R. P. Ant. May. Theol. Tom. II.

velationem, tamen congruebat, ut eos cognoscerent etiam per stabile signum, eo ferè pacto, quo martyres, & virgines, cognoscuntur in celo per laureolam. Non tamen propterea, quod maneat in animabus separatis character, possunt istæ ministrare sacramenta; quia non sunt amplius homines, de quo vide n. 192. & seq.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

350. **O**B. 1. contra 1. conclus. Innocentius III. hunc characterem primus in Ecclesiam innoxit: ergo non debet admitti. Confirm. S. Augustinus *sermone ad plebem Cæsariensem de Emerito* docet, characterem exterius agnosci, & agnatum probari: sed character spiritualis exterius agnosci non potest: ergo S. Augustinus non adstruit talem characterem, qualem nos. Confr. 2. Idem *ibidem* ait, characterem esse fidem, vel invocationem Trinitatis: ergo non admittit characterem in sensu nostro. Confirm. 3. Idem *in eodem sermone* ait, si quis baptizetur in nomine Donati, & receperit characterem Donati: atqui Donatus non potuit imprimere animæ characterem spiritualem: ergo S. Doctor non loquitur de characterem spirituali animæ impresso. Resp. neg. ant. quod est aperte falsum; nam Innocentius *C. Majores de baptismo*. refert opinionem quorundam, asserentium, baptizatos invitos recipere tamen characterem: ergo hæc doctrina de characterem jam prius fuit in Ecclesia. Dein Patres, à nobis citati, fuere multis sæculis ante Innocentium.

351. Ad 1. confirm. Resp. S. Augustinus non ait, characterem agnosci *exterius*, quasi agnoscat per sensus externos: imò non potest voculam *exterius*: sed tantum *agnoscimus*. Omnia tamen ma. dist. mi. character spiritualis non potest agnosci exterius in se ipso. conc. ml. in baptismo, tanquam in causa. neg. mi. & conseq. S. Augustinus ad summum vult dicere, quod, si aliquem sciamus esse baptizatum, agnoscamus etiam, ei esse impressum characterem, tanquam effectum necessariò consequentem. Ad 2. confirm. dist. antec. & ibi loquitur S. Augustinus tropicè, seu per metonymiam, fumendo causam pro effectu. conc. antec. & loquitur propriè. neg. antec. & conseq. Ut patet legenti contextum, S. Pater tantum vult dicere, omnes validè baptizatos, debere esse baptizatos in nomine SS. Trinitatis, & non in nomine Pauli, vel Donati &c. & hæc invocatio SS. Trinitatis est causa characteris, adeoque per metonymiam vocatur character.

Ad 3. confirm. neg. conseq. nam syllogismus non est in forma, ut facile patet consideranti: potest etiam distingui mi. Donatus non potuit imprimere characterem spiritualem animæ, facta suppositione; quod aliquis in ejus nomine possit validè baptizari.

M

neg.

neg. mi. non facta ea suppositione. conc. mi. & neg. conseq. Ut rectè ait Bellarminus *tom. 3. contro. 1. de sacram. in gen. l. 2. c. 21.* S. Augustini argumentum fundatur in hypothese impossibili: si in nomine Donati validè quis baptizaretur; tunc enim (ait S. Doctor) is reciperet characterem Donati. Ex hoc ipso autem, quòd absolute Donatus non possit imprimere characterem, infertur, neminem posse in nomine Donati validè baptizari. Hinc, quando S. Augustinus *ibidem* ait, se talem characterem exterminaturum, aut deleturum, dicere vult, se talem baptismum invalidum iudicaturum.

352. Ob. 2. contra 2. conclus. Etiam peccata dicuntur inesse, & inhære anime: & tamen non sunt aliquid physicum, sed tantum aliquid morale: ergo etiam de characterem potest dici, quòd inhæreat animæ, licet sit tantum aliquid morale. Confirm. 1. *Apoc. 16. v. 2.* dicitur, aliquos habuisse, & *Apoc. 10. v. 20.* aliquos accepisse characterem bestie: & tamen non receperunt aliquid physicum: ergo etiam potest recipi character sacramentalis, quin recipiatur aliquid physicum. Confir. 2. Prætor dicitur recipere potestatem prætoriam, licet eam non recipiat physicè, sed tantum moraliter: ergo eodem modo potest recipi potestas sacramentalis.

Resp. neg. conseq. Non hæc sola est ratio, quare dixerimus, characterem esse aliquid physicum: sed sunt duæ, & quidem fortiores aliæ, quæ non militant in exemplo modò adducto. Deinde, cum peccata habitualia sint tantum aliquid morale, ut aliunde constat, non possunt physicè recipi: adeoque necessariò sunt verba illa sumenda in sensu morali: at in characterem nulla est necessitas, ea verba sumendi in sensu tantum morali, consequenter neque debent, in eo tantum sensu accipi, ob rationes *n. 344.* allatas. Ad 1. confirm. neg. conf. Character bestie non physicè recipitur; quia est tantum aliquid morale, adeoque est necessitas illa verba sumendi in sensu morali: non ita res habet circa characterem sacramentalem. Ad 2. confirm. responsio patet ex dictis; quia potestas prætoriam est tantum quid morale.

353. Ob. 3. Non apparet finis sufficiens, aut necessitas characteris physicè talis: ergo non datur. prob. antec. potest servus, miles, & dux, discerni absque signo physicè recepto: ergo nulla est necessitas characteris physici. Confirm. 1. Sacramenta veteris legis etiam destinabant homines ad servitium Dei, & tamen non imprimebant characterem: ergo. Confirm. 2. Summus Pontificatus, licet maximè discernat hominem ab aliis, & faciat eum Vicarium Christi, tamen non imprimi characterem: ergo. Confir. 3. Sacramentum extremæ unctionis destinatur nos ad militandum contra demonem in ultimo agone, quin imprimat characterem: ergo.

Resp. dist. antec. non apparet necessitas characteris omnimoda, vel strictè dicta. om. antec. non apparet necessitas congruen-

tia, vi cuius Christus convenientissimè determinavit, ut imprimeretur character physicus: neg. antec. & conseq. ad prob. om. antec. dist. conseq. ut prius: dein retorq. argum. potest etiam in humanis unus esse amicus alteri, quin aliquid intrinsecè recipiat ab altero: ergo etiam potest aliquid esse amicus Dei, quin intrinsecè recipiat gratiam, quod est falsum. Scilicet ordo supernaturalis perfectior est naturali: & hinc, sicut Deus amando perficit nos physicè per gratiam, ita nos ordinando ad certa officia perficit nos physicè per characterem.

Ad 1. confirm. neg. conseq. quia sacramenta legis antiquæ non erant tantæ dignitatis, quantæ sunt nostra sacramenta. Ad 2. confirm. neg. conseq. Summus Pontificatus per se non est sacramentum, adeoque non debet imprimere characterem; neque enim dicimus, quòd omnis discretio, aut omnis potestas, secum ferat characterem physicum: sed tantum id dicimus de illa, quæ confertur per tria sæpe dicta sacramenta: cuius rei ratio potissima non sunt congruentiæ *n. 343.* allatæ: sed potius rationes *n. 346.* adductæ. Ad 3. confirm. neg. conseq. Sacramentum extremæ unctionis tantum nos destinatur ad certam privatum, non ad militiam publicam: solent autem signari, & ab aliis distingui tantum illi, qui sequuntur militiam publicam, non qui tantum pugnam privatam.

354. Ob. 4. Si character est qualitas, tunc est capax intentionis: sed huius non est capax: ergo. prob. mi. si character est capax intentionis, tunc potest unus homo esse magis baptizatus, vel ordinatus, quam alter: hoc est absurdum: ergo. Resp. 1. Possit negari ma; quia, sicut non repugnat qualitas incapax extensionis, (uti est quævis qualitas spiritalis) ita non implicat qualitas incapax intentionis: & talis fors est character. Resp. 2. cum Gormaz *de sacram. in genere n. 228.* neg. mi. ad prob. neg. ma. Denominatio ordinati, vel baptizati, non habetur à characterem, sed à sacramentis, quæ in omnibus sunt æqualia; neque enim homo baptizatur per characterem, sed per baptismum: character autem est effectus sacramenti, sicut gratia. Ad 3. tamen, quòd, etsi character sit capax intentionis, non tamen propterea sit intensior in uno, quam in altero, qui recipit idem sacramentum; nam character confertur æqualiter omnibus; imprimitur enim vi sacramenti, & non iuxta dispositionem suscipientis; nam, qui sacramentum recipit cum conscientia peccati, licet non recipiat gratiam, recipit tamen characterem.

355. Ob. 5. contra 3. conclus. Non potest explicari, an character sit signum naturale potestatis, vel signum ad placitum: ergo non datur. Resp. 1. neg. conseq. Sæpe aliquid probatur, quoad aliqua prædicata, non verò quoad omnia: & sic non sumus certi de omnibus prædicatis hominum, quamvis de eorum existentia sumus certissimi. Resp. 2. neg. antec. & dico, probabilissimè characterem esse signum naturale, prout naturale

QUÆSTIO III.

De Reviscentia Sacramentorum.

ARTICULUS I.

Quid sit, & an detur Reviscentia Sacramentorum.

358. Juxta omnes Theologos, imò juxta doctrinam Ecclesiæ, aliud est sacramentum suscipi *validè*, aliud suscipi *fructuosè*; suscipitur *validè*, quando ponuntur, quæ spectant ad essentiam sacramenti: suscipitur *fructuosè*, quando insuper nullus ponitur obex, quo minus sacramentum producat in suscipiente gratiam sanctificantem: sic e. g. baptismus suscipitur validè, si debita materia, & forma adhibeantur, habeatque insuper minister, & suscipiens, debitam intentionem: si tamen suscipiens accedat, cum peccato actuali mortali, non habens, saltem attritionem de illo, non suscipitur baptismus fructuosè; quia adest obex gratiæ, scilicet peccatum grave, non retractatum per dolorem.

359. Dicitur autem alius obex *negativus*, seu *factio materialis*, quando scilicet aliquid deberet poni, sed omittitur sine novo peccato, e. g. si quis ignorans, se peccasse graviter, bona fide accedat ad baptismum, sine attritione. Alius dicitur obex *positivus*, seu *factio formalis*, quando scilicet ponit quis novum peccatum, e. g. si quis, conscius peccati prioris, mala fide, & sacrilegè, accedat ad baptismum: vel si accedat cum actuali affectu ad peccatum, v. g. luxuriam, & in hoc secundo casu accedens ad sacramentum, committit duplex peccatum, scilicet in genere luxuriæ, & sacrilegij.

Sacramentum cum obice, validè tamen susceptum, vocatur *validum*, & *informe*: alterum verò cum fructu susceptum dicitur *validum*, & *formatum*. Peccatum autem illud sacrilegij dicitur *peccatum fictionis*, & talis homo dicitur *factè suscipere sacramentum*: non quòd factè animo, seu sine intentione recipiendi sacramentum, accedat (tali enim casu sacramentum neque esset validum) sed quia fingit, se esse dispositum, ad percipiendum cum fructu sacramentum, cum non sit ita dispositus.

360. Possunt autem sacramenta omnia (excepto fortè sacramento poenitentia, de quo *in suo tractatu*) suscipi validè simul, & infructuosè; qui enim sacramenta vivorum accipit cum conscientia peccati mortalis, vel sacramenta mortuorum sine dolore de tali peccato, accipit quidem ea sacramenta sine fructu, ut est certum: sed tamen accipit validè, ut facile ostenditur; nam aliàs, qui in tali statu susceperit baptismum, confirmationem, ordinem, aut matrimonium, vel extremam unctionem, posset iterum baptizari, confirmari, ordinari, aliam uxorem vivente adhuc prio-